

ŠVENČIONIŲ SAVIVALDYBĖS JAUNIMO POLITIKOS STIPRINIMAS, BENDRADARBIAUJANT SU UTENOS SAVIVALDYBE

Švenčionių rajono savivaldybė regioninės jaunimo politikos srityje yra viena iš mažiau efektyviai jaunimo teisių apsaugos funkciją įgyvendinančių savivaldybių Lietuvoje. Tačiau, ji yra pavyzdinė tarp savivaldybių Pietryčių Lietuvoje. 2012 metais atliktas savivaldybių jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės tyrimas parodė, kad Švenčionių savivaldybėje yra prastai įgyvendinama jaunimo politika. Iš keturiolikos „pusiau kaimo“ savivaldybių, Švenčionių savivaldybė užėmė priešpaskutinę vietą. Nuo 2012 metų jaunimo politikos situacija stipriai pagerėjo. Vadovybė ir jaunimo reikalų koordinatorius (JRK) pasikeitė, yra skiriama daugiau laiko jaunimo politikai, taip pat savivaldybės požiūris į jaunimo politiką yra rimtesnis. Taip pat, matosi, kad skirtingi Švenčionių savivaldybės atstovai nori gerinti situaciją, rasti jaunimo problemoms efektyvių sprendimo būdų. Šiuo metu Švenčionyse yra 9 jaunimo organizacijos, tačiau tik 4 iš jų yra aktyvios. Tai demonstruoja labai mažą jaunų žmonių išitraukimą į aktyvų dalyvavimą organizacijose bei poreikį aktyvinti neveiklias jaunimo organizacijas. Kadangi jaunimo organizacijų aktyvumas yra toks mažas, šiuo metu Švenčionyse nėra įsteigto „apskritojų stalo“. Utenoje jaunimo politika yra įgyvendinama labai aukštu lygiu. Utena turi aktyvų JRK, savivaldybės jaunimo reikalų tarybą (SJRT), Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjungą „Apskritasis stalas“ (UVJOS). Utenos meras Alvydas Katinas yra SJRT pirmininkas. Švenčionyse ir Utenoje yra po vieną atvirą jaunimo erdvę (AJE) ir po vieną atvirą jaunimo centrą (AJC). Taip pat reikia pažymėti, kad jaunimo politika Utenoje yra centralizuota, skirtingai nei Švenčionyse, kur yra trys panašaus dydžio miestai – Švenčionys, Švenčionėliai ir Pabradė – kuriuose yra įgyvendinamos pagrindinės jaunimo politikos priemonės.

Siekiant stiprinti regioninę jaunimo politiką, Švenčionių rajono savivaldybė ir Utenos rajono savivaldybė yra skatinamos pradėti ilgalaikį tarpinstitucinį bendradarbiavimą, įgyvendinti bendrus projektus ir perimti gerąsias praktikas viena iš kitos. Šia iniciatyva taip pat prisidedama prie Pietryčių Lietuvos socialinės ir kultūrinės integracijos.

Utenos rajono savivaldybė bendradarbiavimo procesui pasirinkta ne veltui, o dėl geografinės padėties, jaunimo politikos įgyvendinimo efektyvumo ir stiprumo tose srityse, kuriose Švenčionių savivaldybei reikia augti, taip pat dėl sričių, kuriose Utena yra suinteresuota savo jaunimo politikos gerinimu ir Švenčionių galimybėmis pasidalinti patirtimi. Skatinant savivaldybių bendradarbiavimą, Utenos rajono savivaldybė sutiko perduoti gerąsias patirtis Švenčionių rajono savivaldybei. Savivaldybių bendradarbiavimas yra rekomenduojamas vystyti įvairiais lygiais: tarp JRK, SJRT, jaunimo organizacijų, savivaldybių merų, moksleivių savivaldų, jaunųjų verslininkų ir kitų galimų institucijų ar asmenų, susijusių su jaunimo politika.

Šiose rekomendacijose **pateikiamos Švenčionių jaunimo politikos sritys, kurias patariama stiprinti bei būdai, kuriais Utenos rajono savivaldybė galėtų bendradarbiauti**, perduoti ir priimti gerąsias patirtis ar vystyti abipusiškai naudingą veiklą regioninės jaunimo politikos srityje.

1. JAUNIMO POLITIKOS PLANAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS SAVIVALDYBĖJE

Šiuo metu Švenčionių savivaldybė turi JRK, kuri yra pavaldi kultūros, švietimo, jaunimo ir sporto skyriaus vedėjai, tačiau atskaitinga Savivaldybės administracijos direktoriui. Taip pat, JRK be jaunimo politikos koordinavimo yra atsakinga ir už kūno kultūros ir sporto politiką savivaldybėje.

Skatinama jaunimo politiką pripažinti savivaldybei dar svarbesne sritimi, atsakingai atitikti valstybės perduotos savivaldybėms jaunimo teisių apsaugos funkcijos reikalavimus ir siekti, kad Švenčionių JRK būtų atsakinga tik už jaunimo politikos koordinavimą – atsižvelgti į pavyzdinį JRK pareigybės aprašymą.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- ***Surengti pažintinius vizitus į abi savivaldybes, siekiant iš arti susipažinti su specifine jaunimo politikos situacija.***
- ***Į pažintinius susitikimus įtraukti savivaldybių merus, JRK, SJRT narius, jaunimo organizacijų, JGI atstovus, darbuotojus, seniūnus, dirbančius su jaunimui AJE arba AJC, moksleivių savivaldų atstovus bei jų kuratorius.***
- ***Identifikuoti dvi-tris jaunimo politikos praktikas, kurias Utenos savivaldybė norėtų perduoti, o Švenčionių savivaldybė norėtų perimti jaunimo politikos srityje. Identifikuoti vieną jaunimo politikos praktiką, kurią Utena norėtų perimti iš Švenčionių savivaldybės.***
- ***Stiprinti jaunimo organizacijų aktyvumą.***
- ***Palaikyti ir stiprinti SJRT veiklą bei užtikrinti, kad jos veikla būtų orientuota į konstruktyvų ir reikalingą darbą, o ne tik formalų funkcijų atlikimą.***

2. JAUNIMO ORGANIZACIJŲ AKTYVINIMAS.

Nors Švenčionių rajone yra užregistruotos 9 jaunimo organizacijos ir 16 sporto organizacijų, iš jų tik, Švenčionių profesinio rengimo centro Cirklišio skyriaus moksleivių bendrija „Viltis“, Rytų Lietuvos krašto jaunimo centro „Arka“, Jaunimo organizacijos DARBAS Švenčionių skyrius, Lietuvos Respublikos Šaulių sąjungos Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo 10 rinktinės Švenčionių rajono 13 kuopa yra aktyvios.

Eil. Nr.	Jaunimo organizacijos pavadinimas	Narių skaičius		
		2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Švenčionių profesinio rengimo centro moksleivių bendrija „Viltis“	262	261	262
2.	Lietuvos Respublikos Šaulių sąjungos Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo 10 rinktinės Švenčionių rajono 13 kuopa	54	54	54
3.	Rytų Lietuvos krašto jaunimo centras „Arka“	24	24	24
4.	Jaunimo organizacijos DARBAS Švenčionių skyrius	130	135	140

Būtų naudinga pristatyti Utenos patirtį su jaunimo organizacijų aktyvinimu, įtraukti UVJOS atstovus. Be to, savivaldybei ir kitiems tarpžinybinio bendradarbiavimo tinklo nariams svarbu palaikyti ryšius su jau dabar esančiomis jaunimo organizacijomis, neformaliomis jaunimo grupėmis, nuolat jas informuoti apie finansavimo, veiklos, nacionalinių jaunimo politikos renginių galimybes, skatinti naujų jaunimo organizacijų kūrimąsi.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- ***Supažindinti Utenos ir Švenčionių jaunimo organizacijų atstovus, inicijuoti bei remti bendrus jų projektus.***
- ***Paskatinti jaunimo organizacijas ir neformalias jaunimo grupes iniciatyviai rengti projektus nacionaliniams konkursams, tokiems kaip „Jaunimo iniciatyvų projektų 2017 metams konkursas“, „Tarpinstitucinio bendradarbiavimo jaunimo srityje projektų finansavimo 2017 metais konkursas“ bei JRD organizuojami konkursai.***
- ***Perimti gerąją Utenos patirtį organizuojant tokius festivalius kaip „Jaunimo taškas“.***
- ***Inicijuoti tarptautinius mainus kartu su UVJOS atstovais su kitomis vakarų ar pietų Europos šalimis***

3. SAVANORIŠKOS VEIKLOS SKATINIMAS

Savanoriška veikla yra svarbi dėl to, kad ji skatina pilietiškumą, suteikia darbo patirties, prasmingo užimtumo formų. Švenčionių savivaldybėje yra įdomių galimybių jaunuoliams, kurie nori užsiimti savanoriška veikla, pvz., savanoriauti galima Švenčionių r. savivaldybės viešojoje bibliotekoje, 4x4 moto klube ir kt. Rekomenduojama skatinti ir plėsti akredituotų organizacijų tinklą.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- ***Skatinti savanorystės plėtrą įtraukiant ir kitus savivaldybėje esančius miestus ir kaimo vietas, taip pat skatinti atlikti savanorystę ir už savivaldybės teritorijos.***
- ***Atrasti būdų kaip plėsti savanorystės praktika kartu su Utenos r. savivaldybe.***
- ***Geriau informuoti jaunuolius apie savanorystės galimybes ir privalumus.***
- ***Perimti gerąją Utenos patirtį organizuojant įvairius festivalius kaip „Jaunimo taškas“. Keistis savanoriais su Utena, suteikti geresnes galimybes užsiimti savanoryste tarp savivaldybių.***
- ***Įtraukti Pabradės užsieniečių registracijos centrą į savanorystės veiklas.***

4. DARBAS SU JAUNIMU

Švenčionių savivaldybėje atviras darbas su jaunimu vyksta per atvirą jaunimą centrą „Arka“ ir atvirą jaunimo erdvę „Kultūra – atvira, tik ateik.“ Mobilų darbą su jaunimu vykdo ir Švenčionių miesto kultūros centras. Centro darbuotojai vyksta į rajono kaimus ir organizuoja jaunimui skirtas veiklas – filmų vakarus, koncertus. Į veiklų organizavimą įtraukia kaime esančias neformalias jaunimo grupes. Kaltanėnų turizmo ir informacijos centras yra laikytinas gerąją Švenčionių savivaldybės mobilaus darbo su jaunimu praktika. Kaltanėnų turizmo ir informacijos centras kartu su savivaldybe ir vietos bendruomene turi sukūrus materialinę bazę, įvairias programas skirtas jaunimui, turi personalo, kuris važinėdamas po miestelius įtraukia jaunimą jose dalyvauti.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- ***Įsteigti daugiau jaunimo erdvių, pvz., pradedant Pabradėje.***
- ***Įvykdyti jaunimo grupių iš Švenčionių vizitus į Utenos AJC, siekiant gyvai apžiūrėti atvirus jaunimo centrus ir erdves, perimti patirtį iš jaunimo darbuotojų dėl praktinių veiklų organizavimo vykdant atvirą darbą su jaunimu. Pasidalinti savo AJC patirtimi.***

- **Skatinti AJC** iš abiejų savivaldybių kartu rašyti projektus, ypatinga dėmesį skiriant tarptautiniams mainams ar tarptautiniu jaunimo darbuotojų kompetencijų kėlimui.
- **Dar labiau plėsti** mobilų darbą su jaunimu.
- **Pasidalinti Kaltanėnų pavyzdžiu** su Utenos rajono savivaldybę surengiant pažintinį vizitą į Kaltanėnus.
- **Utenos savivaldybei perimti gerąjį Kaltanėnų pavyzdį** ir pritaikyti jį panašiose seniūnijose.

5. ŠVIETIMAS. MOKSLEIVIŲ SAVIVALDOS AKTYVINIMAS.

Mokinių savivalda yra labai svarbi, nes ji ugdo pilietiškumą, kolektyvinę atsakomybę, bendradarbiavimo patirtį, skatina susipažinimą su demokratiniais procesais. Švenčionių savivaldybė turi daug mažiau išvystytą mokinių savivaldą nei Utena. Vis dėlto, Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija turi daug gerosios patirties su tarptautiniais mainais. Jau daugiau nei 20 metų gimnazija bendradarbiauja su Vokietijos Oitino miesto J.H.Foso gimnazija ir dalyvauja mainų programoje. Taip pat, bendradarbiauja su kitomis šalimis kaip Austrija ir Lenkija. Mokinių savivaldos klausime, ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas Švenčionių r. Švenčionėlių Mindaugo gimnazijai.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- **Pasidalinti** tarptautine bendradarbiavimo patirtimi su Utenoje esančiomis gimnazijomis.
- **Surengti** vizitą į Utenos Dauniškio gimnaziją, perimti gerąsias praktikas iš mokinių savivaldos atstovų ir kuratorių.

6. VERSLUMO SKATINIMAS

Švenčionyse yra sutelktas jaunųjų verslininkų tinklas, jame yra apie dvidešimt narių. Taip pat savivaldybė yra sukūrusi verslo ir valdžios tinklą, tačiau kol kas, pridėtinės vertės nėra jaučiama. Abiejose savivaldybėse yra verslo informacijos centrai, tačiau Utena turi daugiau galimybių plėtoti verslumą. Utenos savivaldybė yra įsteigusi pavyzdinį kūrybinių industrijų centrą „Taurapolis“, kuris galėtų būti geruoju pavyzdžiu Švenčionių savivaldybėj.

Bendradarbiaujant su Utenos rajono savivaldybe rekomenduojama:

- **Rengti praktinio pobūdžio verslumo mokymus** kartu su Utenos savivaldybe, taip sutaupant kaštus ir keliant mokymų kokybę. Kviestis įvairius partnerius kaip: Lietuvos Junior Achievement, „Versli Lietuva“ atstovus, žymius verslininkus.
- **Surengti jaunųjų verslo atstovų tarpsavivaldybinius susitikimus**, galimai skatinti Utenos-Švenčionių jaunimo verslo klubo sukūrimą. Skatinti verslo atstovus papildomai įsitraukti į mentorystę.
- **Surengti vizitą į Utenos kūrybinių industrijų centrą „Taurapolis“**. Ateityje pasirengti atidaryti panašaus pobūdžio centrą, rasti tam finansavimą per savivaldybę, kitus partnerius, pasinaudoti galimais Europos Sąjungos fondais.
- **Organizuoti mero susitikimus su iš Švenčionių savivaldybės išvykusiu jaunimu** kiekvienais metais, siekiant išsiaiškinti priemones, kurios padėtų susigrąžinti šiuos jaunos žmones, informuoti apie galimybes savivaldybėje, kitaip palaikyti ryšius su išvykusiais.